

Дем'яненко Валентина Борисівна,
*Національний центр «Мала академія наук
України», м. Київ, Україна, к. пед. н.,
demjanenko@i.ua*

Дем'яненко Віктор Михайлович,
*Інститут інформаційних технологій і
засобів навчання НАПН України, к. пед. н,
доцент, с.н.с., demjanenko@ua.fm*

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Анотація

*Розглянуто значення інформаційної культури учнівської молоді у
набутті фінансової грамотності*

Ключові слова: *інформаційна культура, інформаційне суспільство,
комп'ютерно орієнтовані навчальні середовища*

Аннотация

*Рассмотрено значение информационной культуры учащейся
молодежи в формировании их финансовой грамотности*

Ключевые слова: *информационная культура, информационное
общество, компьютерно ориентированные учебные среды*

Abstract

*The abstract considered the role of information culture of students for
their financial literacy forming*

Key words: *information culture, information society, computer-oriented
learning environments*

Сталий розвиток економіки залежить не тільки від впровадження більш ефективних виробничих і фінансових технологій, але і від того, наскільки населення здатне їх використовувати. Суспільство досягає

найбільших економічних успіхів, коли громадяни країни здатні приймати відповідальні і свідомі рішення у фінансовій сфері. Підвищення рівня фінансової грамотності необхідне як для забезпечення стабільності фінансового сектору, так і для інформування громадян та підвищення їхньої відповідальності. Зростання фінансової грамотності населення дозволить більш активно розвиватися сектору безготівкових фінансових транзакцій, підтримати тенденцію до зниження готівкового грошового обігу, що буде вести до прозорості і підконтрольності фінансового сектора [2]. Сучасні досягнення в розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) призвели до формування глобального мережного середовища для економічної діяльності, що, у свою чергу, відкрило можливості для виникнення нових операційних структур у сфері бізнесу та соціально-економічної діяльності людини. У таких умовах ключовим моментом є доступ кожного громадянина суспільства до систем формування економічних знань, які розміщуються в відповідних середовищах і можуть бути доступні з будь-якого місця і в будь-який час аби набувати нових знань, користуватися, обмінюватися ними з тим, щоб дати окремим особам, громадянам і народам можливість повною мірою реалізувати свій потенціал [1]. Саме в такий спосіб можна забезпечити суспільний добробут, перехід від економіки з орієнтацією на паливно-сировинні ресурси до економіки, заснованої на знаннях. І саме таку економіку будуть будувати в майбутньому нинішні учні.

Особливого значення для формування фінансової грамотності учнівської молоді набуває організація освітнього процесу з використанням мережних ІКТ для побудови комп'ютерно орієнтованих навчальних середовищ, що створює передумови для оновлення як змістовно цільових, так і технологічних сторін навчання. І діяльність в таких середовищах має підпорядковуватися дотриманню певних норм інформаційної поведінки та формуванню основ інформаційної культури [5].

Багатьма зарубіжними і вітчизняними науковцями інформаційна культура суспільства розглядається як складова загальної культури, орієнтована на інформаційне забезпечення діяльності людини, яка відображає досягнутий рівень організації інформаційних процесів, рівень ефективності створення, збирання, зберігання, опрацювання, подання і використання різноманітних відомостей, що забезпечує цілісне бачення світу, його моделювання, передбачення наслідків рішень, які приймаються людиною. Формування основ інформаційної культури учня повинне включати навчання основ інформаційної діяльності для ознайомлення з інформаційними ресурсами суспільства, алгоритмами пошуку потрібних відомостей, прийомами аналізу і синтезу повідомлень, їх опрацювання, переосмислення і практичного використання. Основними засобами при цьому виступають сучасні ІКТ, володіння якими стає складовою інформаційної культури [3, 4, 6, 7]. Розглянемо основні принципи побудови системи формування основ інформаційної культури учнів, зокрема і в набутті фінансової грамотності:

- формування інформаційної культури учнів має бути безперервним при цьому розгляд таких питань, як: філософські та методологічні основи побудови і розвитку інформаційного суспільства; економіка інформаційного суспільства; людина, її загальна та інформаційна культура в інформаційному суспільстві; соціальні аспекти і проблеми інформаційного суспільства (культура, освіта, охорона здоров'я); правові основи інформаційного суспільства;
- зміст інформаційної культури і методи її формування мають бути узгоджені з цілями, змістом, методами, засобами, організаційними формами та результатами навчально-пізнавальної та дослідницької діяльності молодих людей і відповідати досягнутому рівневі і потребам подальшого науково-технічного, соціально-економічного і культурного розвитку суспільства;

- зміст інформаційної культури учня пов'язаний із характером здійснюваної ним діяльності, і тому важливою складовою інформаційної культури учнів є володіння ІКТ, що використовуються в їхній діяльності.

Зазначимо, що формування інформаційної культури учня не здійснюється миттєво, це складний процес, який можна поділити на кілька основних етапів.

I етап. Формування загальних основ інформаційної культури, потрібних усім учням незалежно від спрямованості їхньої навчальної діяльності та готовності до застосування інформаційно-комунікаційних технологій. Цей етап забезпечується в процесі навчання в середніх навчальних закладах, базового курсу інформатики, основ комп'ютерної техніки, основ алгоритмізації і програмування, інформаційних систем, систем штучного інтелекту, мультимедійних, ігрових та навчальних програм, комп'ютерних систем і мереж та ін. – в процесі роботи в гуртках середніх навчальних закладах та в навчальних закладах позашкільної освіти, а також в процесі навчання етики, правознавства, історії та інших дисциплін. На цьому етапі зокрема повинні набуватися знання про інформаційне суспільство та його особливості, формуватися вміння і навички роботи з апаратними засобами, інформаційно-комунікаційними технологіями, програмним забезпеченням загального призначення.

II етап. Підготовка учнів до використання інформаційно-комунікаційних технологій у дослідницькій діяльності. При цьому передбачається формування знань та вмінь з усіх аспектів використання ІКТ, зокрема про їх види, форми й методи застосування, переваги і недоліки у порівнянні з традиційними засобами виконання досліджень. Така підготовка учня забезпечується в навчально-виховному процесі з використанням комп'ютерно орієнтованих методичних систем навчання та

забезпечення ефективних комунікацій і взаємодій з усіма учасниками навчально-виховного процесу.

III етап. Підготовка у ВНЗ майбутніх фахівців до використання проблемно-орієнтованих програмних засобів, мультимедійних програм, інформаційних систем, систем штучного інтелекту, баз даних, Internet-ресурсів, комп'ютерних систем і мереж для забезпечення інформаційної складової майбутньої професійної діяльності.

Дуже важливим на всіх етапах є формування діяльнісного, операційного характеру поведінки учня. В цьому випадку відбувається розвиток праксеологічного компоненту його інформаційної культури завдяки реалізації інформаційного-інтелектуального потенціалу. Зокрема використання методу проектів для колективної взаємодії, для опрацювання спільної теми, проведення дослідів, експериментів забезпечує формування такої поведінки. Отже володіння певним рівнем культури, притаманної нинішньому інформаційному суспільству, є необхідною умовою для подальшого успішного економічного його розвитку. Якщо в молодій людини не буде сформовано необхідний рівень його особистісної інформаційної культури, він не зможе ні повноцінно навчатися, ні повноцінно працювати в майбутньому.

Використані джерела:

1. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти [Електронний ресурс] / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 1 (15). –

Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/1162/1/Сучасні_завдання_інформатизації_освіти.pdf.

2. Блискавка О. Фінансова грамотність населення та розвиток національної економіки [Електронний ресурс] / О. Блискавка, А. Зеленцова. –

Режим доступу : http://www.ufin.com.ua/analit_mat/strah_rynok/159.htm.

3. Дем'яненко В. Б. Фундаментальність як основа інформатичної підготовки учнів Малої академії наук України [Текст] / В. Б. Дем'яненко, В. М. Дем'яненко, О. Є. Стрижак // Науково-методичний журнал з педагогіки. Освіта та розвиток обдарованої особистості. – № 8-9 (15-16) / 08-09. – 2013. – К. : Інститут обдарованої дитини НАПН України. – С. 96-100.
4. Дем'яненко В. Б. Інформатика в системі фундаменталізації навчання учнів Малої академії наук України [Текст] / В. Б. Дем'яненко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : Зб. наук. праць / Редрада. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. – № 14 (21). – С. 70-77.
5. Жалдак М. І. Педагогічний потенціал комп'ютерно орієнтованих систем навчання [Текст] / М. І. Жалдак // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання : зб. наукових праць / Редрада. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова. – Вип. 7. – 2003. – С. 3-7.
6. Рамський Ю. С. Методична система формування інформаційної культури майбутніх вчителів математики : дис. ...докт. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (інформатика) [Текст] / Юрій Савіанович Рамський ; Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова ; Київ : [б. в.], 2013. – 560 с.
7. Триус Ю. В. Комп'ютерно-орієнтовані методичні системи навчання математики : монографія [Текст] / Юрій Васильович Триус. – Черкаси : Брама-Україна, 2005. – 400 с.